



Opinia

**o dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny
(druk senacki nr 964)**

Ustawa przyjęta przez Sejm w dniu 20 maja 2005 r. stanowiła projekt poselski. Wprowadza ona dodatek pieniężny dla niektórych świadczeniobiorców (emerytów, rencistów, osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny), w roku, w którym nie przeprowadza się waloryzacji świadczeń, na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 2355). Dodatek ten przysługuje osobom pobierającym (wskazane w art. 1 w pkt 1–10) świadczenia i spełniającym kryterium dochodowe (wskaźnik dochodowy obliczony na podstawie dochodu z roku kalendarzowego, poprzedzającego rok, w którym się nabywa prawo do dodatku, nie przekracza 9 600 zł.). Dodatek jest świadczeniem nie mającym charakteru jednorazowego.

Nie kwestionując potrzeby pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, trzeba zauważyć, że z punktu widzenia spójności systemu prawnego, ustawa stanowi wyłom, w szczególności w stosunku do zasad dotyczących powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Świadczenie wprowadzane ustawą sytuuje się w związku z systemem ubezpieczeń społecznych (przysługuje "pomiędzy waloryzacjami"), ma charakter podobny do pomocy społecznej, pozostając jednak poza jej obrębem. Ustawą z dnia 10 września 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 236, poz. 2355), przewidującą epizodycznie (w marcu 2005 r. i w marcu 2006 r.) jednorazową wypłatę dla pobierających najniższe świadczenia emerytalno-rentowe w roku, w którym nie przeprowadza się waloryzacji świadczeń, wprowadzono wyjątek. Obecnie może powstać dalsza obawa o spójność systemową (por. także uwagę w do art. 18).

Uwagi.

- 1) w art. 5 w ust. 4 i 5 zawarto pojęcie *opiekuna faktycznego*, ponieważ nie ma odwołania do ustawy o świadczeniach rodzinnych, która w art. 3 w pkt 14 uściśla to pojęcie do "osoby faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sadu rodzinnego o przysposobienie", takie ujęcie rzutuje na zakres podmiotowy ustawy,

- 2) art. 6 ust. 1 w pkt 4 odsyła do art. 3 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach rodzinnych, tamże w tiret dwudziestym trzecim w definicji *innych dochodów* w już są wymienione "dochody uzyskane z gospodarstwa domowego", a więc art. 6 w ust. 1 w pkt 3 dubluje to uregulowanie,
- 3) budzi wątpliwość celowość zamieszczenia art. 10, skoro są wielokrotne odwołania do "organów wypłacających świadczenie", a art. 8 w ust. 2 wprost mówi, że "dodatek wypłaca się ze świadczeniem, o którym mowa w art. 2" taka opisowa forma stosowana jest często w ustawie (por. także art. 9, art. 11, art. 12, art. 17),
- 4) ustawa wprost stanowi o uprawnieniu danych podmiotów do dodatku, jeżeli spełnią przesłanki ustawy art. 13, jest to więc ekspektatywa prawa, a uprawniony może z niego skorzystać zależnie od swojej woli. Dlatego błędne jest określenie dotyczące roszczenia o nabytcie prawa do dodatku, chodzi bowiem o wypłatę dodatku (podobnie art. 23 ust. 5),
- 5) z punktu widzenia zgodności z systemem prawnym (por. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz. U. Nr 210, poz. 2135), budzi wątpliwość uregulowanie art. 18 – wyłączenie kwoty dodatku z podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne. Takie uregulowanie stwarza wyłom i może być podstawą do dalszych precedensów,
- 6) nie wydaje się realne dotrzymanie terminów zawartych w art. 23, a tym samym realizacja ustawy w 2004 r., ponadto w art. 24 wskazanie daty niniejszej ustawy (tj. dnia uchwalenia jej przez Sejm, 20 maja br., zakłada, że Senat nie skorzysta ze swoich konstytucyjnych uprawnień. Za krótki także wydaje się okres *vacatio legis*, szczególnie dla przygotowania się właściwych organów do realizowania przepisów ustawy.

poprawki językowe:

- w art. 4: "gdy do renty rodzinnej uprawnionych jest więcej niż jedna osoba" – określenie to zawiera gramatyczną niezgodność liczby i rodzaju, a także niekonsekwencję do analogicznego określenia w art. 11 ust. 3: "gdy do renty rodzinnej, do której uprawniona jest więcej niż jedna osoba",
- art. 8 ust. 1 po wyrazie "wniosku" brakuje wyrazu "jej",
- art. 11 ust. 1 jest nieczytelny ze względu na szyk wyrazów, dlatego proponuje wyrazy "przez osobę uprawnioną organowi wypłacającemu" zastąpić wyrazami "organowi wypłacającemu przez osobę uprawnioną" i skreślić wyraz "ten"(albo wyraz "wypłacający"),
- art. 17 ust. 1 zawiera niezręczność językową: "wypłaca organ wypłacający".

Bożena Langner